

Ingediend agendapunt: Wat willen de leden met Milieudefensie?

In juni 2016 stemden de leden van de Milieudefensie in met het Algemeen Beleids Plan 2016-2025 (ondergetiteld "Samenwerken aan een eerlijke transitie"). In het strategiehoofdstukje staat onder meer dit te lezen: *"Ons belangrijkste doel voor de periode 2016-2025 is om te fungeren als capacity builder van deze beweging voor klimaatrechtvaardigheid"*.

Het bestuur van Milieudefensie heeft dit inmiddels verengd tot de enige doelstelling van de vereniging. Bijna alle energie, geld en menskracht wordt in klimaatacties gestoken, hoewel ook andere organisaties op dit vlak actief zijn geworden.

Na het aannemen van dit Algemeen Beleids Plan hebben groepen leden felle kritiek geuit op de diverse bestuursvoorstellen tijdens de Algemene Leden Vergaderingen (ALV's). Dit betrof bijvoorbeeld het veranderen en schrappen van bepaalde campagnes van Milieudefensie of het stelselmatig verwaarlozen of onderschuiven van andere milieuonderwerpen dan klimaat. Het ging ook over de afnemende steun voor de lokale afdelingen en over de soms gebrekkige of onvolledige uitvoering van aangenomen moties.

Eind 2019, begin 2020 besloten het toenmalige bestuur en de directie om de besluitvormingsstructuur van de vereniging grondig te veranderen. Aanleiding was het aannemen van de motie '5G, weg ermee!' door een overgrote meerderheid van leden tijdens de zeer druk bezochte ALV van december 2019. Het bestuur had grote bezwaren tegen de motie en weigerde die uit te voeren.

Omslag 2019

Bestuur en directie waren de lastige en kritische leden al langere tijd beu maar ze waren nu vooral erg geschrokken; ze wilden daarom voorkomen dat meerderheden van leden in de toekomst

belangrijke (en voor het bestuur en directie onwelgevallige) beleidskeuzes konden maken.

De Corona-pandemie van begin 2020 en de bijbehorende wetgeving kwamen het bestuur en de directie zeer wel gelegen. Die maakte het mogelijk dat de eerstvolgende ALV (augustus 2020) kon doorgaan zónder fysieke aanwezigheid van de leden en dat het stemmen over de stukken van te voren online mocht gebeuren. De bijeenkomst zelf was per video te volgen.

Tijdens de ALV van augustus 2020 en alle volgende ALV's deed de bestuurslaag van Milieudefensie voorstellen voor wijziging van statuten en reglementen die stukje bij beetje de invloed van de leden (soms drastisch) verminderde of zelfs weg nam. En het vooraf stemmen zonder deelname aan het ledendebat bleef.

Waar gaat dit heen?

De statuten- en reglementswijzigingen van 2022 komen neer op een belangrijke en vergaande afbraak van ledenrechten zoals de kritische ledengroep Vredenburgberaad eerder al aangaf (via haar moties en amendementen en op haar website [Milieuafdelingen.nl](https://milieuafdelingen.nl)).

Het huidige bestuur blijkt inmiddels nóg verder te willen gaan en stelt voor de ALV van december dit jaar nieuwe ingrijpende wijzigingen voor. Die komen er op neer dat het bestuur - gedekt door de Raad van Toezicht - zich min of meer het alleenrecht toeëigent voor de besluitvorming op alle beleidsgebieden die de vereniging aan gaan! De leden van de vereniging Milieudefensie blijft daarna niets anders over dan ja of nee te zeggen tegen de bestuursvoorstellen.

Behalve het zich toeëigenen van de zeggenschap over de vereniging heeft het bestuur de afgelopen jaren ook het campagnevoeren op andere milieuonderwerpen dan klimaatrechtvaardigheid laten liggen. De lokale afdelingen die deze onderwerpen (denk aan landbouwgif, lucht- en bodemvervuiling en PFAS) wel oppakken worden niet of onvoldoende gesteund door de werkorganisatie.

Wat willen de leden?

Accepteren wij - de leden - dit of willen we een andere kant op met de vereniging Milieudefensie?

Graag gaan wij de discussie hierover aan met de leden tijdens de ALV van 9 december 2023

Reactie directie-bestuur

In dit door leden ingediende agendapunt wordt gesteld dat het directie-bestuur tegen de wil van de leden in bestuurt. Daarbij gaat het om de inhoudelijke richting en de manier waarop de verenigingsdemocratie georganiseerd is.

Het directie-bestuur is verbaasd over de suggestie dat het directie-bestuur een eigen koers vaart tegen de wil van de leden.

Democratie is de essentie van Milieudefensie. Niet alleen in de manier waarop we tegen het oplossen van milieuproblemen aankijken, maar ook de verenigingsdemocratie waar we in blijven investeren. De verenigingsdemocratie van Milieudefensie wordt gedragen door twee peilers:

1. de fundamentele gelijkwaardigheid van alle leden;
2. een transparant proces waarin verantwoordelijkheden worden benoemd, er de mogelijkheid is om besluiten te beïnvloeden, en verantwoording wordt afgelegd.

Om gezamenlijk tot besluiten te komen maken leden afspraken over hoe we dat doen. Die regels (zoals de Statuten en het Verenigingsreglement, maar ook bijvoorbeeld de gedragscode) zijn door de ALV aangenomen. Bij een vereniging met heel veel leden zoals de onze is directe democratie waarbij het bestuur precies doet wat de leden willen onuitvoerbaar. Er is immers niet één standpunt, mensen hebben uiteenlopende meningen. Om dan toch tot besluiten te komen, wordt een proces georganiseerd waarbij duidelijk is wie op welke momenten welke beslissingen nemen, hoe leden invloed op de besluitvorming kunnen uitoefenen, en dat beslissers zich moeten verantwoorden en zo nodig gecorrigeerd kunnen worden door de leden. Dit is vertegenwoordigende democratie (ook wel representatieve of indirecte democratie genoemd).

Doordat we voor steeds meer mensen een aantrekkelijke en relevante organisatie zijn en we dus enorm gegroeid zijn, moeten we blijven investeren in het vitaal houden van onze verenigingsdemocratie.

Milieudefensie is de afgelopen tijd meer democratisch geworden. Bijvoorbeeld: de directie is in 2022 het bestuur geworden en dient voortaan verantwoording af te leggen aan de ALV. Dat is winst voor de verenigingsdemocratie, want voor 2022 legde de directie geen verantwoording af aan de ALV. Een tweede voorbeeld: een Raad van Toezicht, bestaande uit vrijwilligers, ziet sinds juni 2022 naast de ALV toe of het bestuur de Statuten en reglementen naleeft en doet daarover verslag aan de ALV. Ook dat is winst voor de verenigingsdemocratie. Een derde voorbeeld: in de ALV van december 2023 brengen wij een aantal nieuwe reglementen in stemming die de transparantie van de organisatie vergroten. Die transparantie was er tot op heden niet. Opnieuw winst voor de verenigingsdemocratie. Een vierde voorbeeld: ons voorstel in de ALV in december 2023 vergroot de invloed van leden op de samenstelling van het bestuur. Aan een voordracht kan, wanneer ons voorstel wordt aangenomen, voortaan het bindende karakter al worden ontnomen met gewone meerderheid van de uitgebrachte stemmen, in plaats van met de twee derde meerderheid die nu nog is vereist. Hoe is dat anders uit te leggen dan winst voor de verenigingsdemocratie, vragen wij ons af?

Ledenparticipatie is een belangrijk onderdeel van de verenigingsdemocratie om samen vanuit de leden tot goede voorstellen te komen die aan de ALV kunnen worden voorgelegd. In de ALV van december 2022 zijn de plannen goedgekeurd om de ledenparticipatie te versterken, uit te bouwen en te verdiepen. Zo organiseren we campagnedagen, inspiratiebijeenkomsten en webinars. Er wordt intensief met de leden samengewerkt om nieuwe vormen van ledenparticipatie te ontwikkelen en hiermee te experimenteren, zoals een ledenpanel.

Overigens:

1. De ALV in 2016 stelde het Algemeen Beleidsplan (ABP) vast met daarin de keuze voor focus op klimaatrechtvaardigheid en een heldere verandertheorie. Iets meer dan 50% van de

huidige leden is lid geworden in de jaren dat dit ABP onze strategie richting gaf. In 2020 en begin 2021 was er een uitgebreide evaluatie van het ABP, binnen en buiten de vereniging. Een groot aantal leden nam via bijeenkomsten en (online) raadplegingen deel. In 2021 werd – met specifieke aanscherpingen – volmondig door de ALV (met 98,2% van de stemmen) gekozen voor het voortzetten van de focus en de ingezette lijn. Deze evaluatie werd in 2021 in de ALV besproken. Dit ABP vormt de basis onder meerjarenplannen en jaarplannen en begroting. In december 2022 heeft de ALV het jaarplan en de begroting voor 2023 binnen deze kaders met overweldigende meerderheid (met 97,2 % van de stemmen) vastgesteld.

2. Dat de voorstellen tot wijzigingen van de statuten en verenigingsreglement voor deze ALV ingrijpend zijn en het bestuur alleenrecht toe-eigent voor de besluitvorming op alle beleidsgebieden die de vereniging aangaan herkent het directie-bestuur niet. Zoals is vermeld in de stukken zijn de voorgestelde wijzigingen vooral een opschoning om goed aan te sluiten op elkaar en de wet en de huidige praktijk. Leden die dat wilden hebben mee kunnen praten tijdens twee ledenbijeenkomsten en naar aanleiding daarvan zijn aanpassingen gedaan. Ook konden leden amendementen indienen en kan de ALV voor of tegen stemmen op de voorstellen.
3. Het is het niet waar dat de besluitvormingsstructuur eind 2019 begin 2020 grondig is veranderd. Het was noodzakelijk de regels aan te scherpen omdat er misbruik werd gemaakt van onze verenigingsdemocratie. Er werden in korte tijd mensen lid, niet omdat ze de doelstelling van Milieudefensie steunden, maar omdat ze Milieudefensie wilden inzetten voor hun eigen doelstelling. Overigens had het bestuur geen grote bezwaren tegen de motie “5G, weg ermee!”. Nadat eenzelfde motie door een ALV ervoor was weggestemd, is het bestuur toch met de indieners in gesprek gegaan en is er naar aanleiding van dat gesprek onder andere een ledenbijeenkomst over dit onderwerp gepland en heeft het bestuur tips gegeven over welke organisaties hier misschien beter geschikt voor zijn. Het bestuur adviseerde tegen de motie te stemmen, omdat er vanuit klimaatrechtvaardigheid geen reden voor Milieudefensie was om zich hiervoor in te zetten.

4. In 2020 is wat in de wet al mogelijk was: vooraf digitaal stemmen, overgenomen in de statuten omdat bleek dat er daardoor veel meer mensen mee kunnen beslissen over de koers van onze vereniging, wat een grote winst is voor onze verenigingsdemocratie.
5. Suggesteren dat de Corona-pandemie het bestuur "zeer wel gelegen kwam" vinden wij een zeer pijnlijke en Milieudefensie-lid onwaardige opmerking. Getuige de zeer regelmatige contacten die leden met elkaar, met het directie-bestuur en met de werkorganisatie hebben zou het voor iedereen duidelijk moeten zijn dat dit een verdrietige en moeilijke periode voor de Vereniging Milieudefensie en al haar Veranderaars is geweest.